

Nr 238.

Av herr **Wahlmark**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den lägre lantbruksundervisningens ordnande.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 109 angående den lägre lantbruksundervisningens ordnande föreslås bl. a., att statsbidrag från och med år 1940 skall utgå till nybyggnad för lantmanna- och lantushållsskolor med 75 % av de godkända byggnadskostnaderna. Någon retroaktivitet beträffande detta bidrag föreslås ej; dock ifrågasättes, att staten skall efter prövning i varje särskilt fall kunna lämna bidrag till sanering av skulderna för vissa äldre skolor.

Emellertid synes det motiverat, att statligt byggnadsbidrag får utgå jämväl till sådana skolor, som nybyggts under de senaste åren och uppfylla de krav, som i den föreliggande propositionen uppställts för erhållande av dylikt bidrag. Av allt att döma torde det vara ett relativt litet antal skolor, som det här kan bli fråga om, bland vilka i första hand må nämnas Uppsala läns landstings lantmannaskola i Jälla. Denna skola, vilken tidigare var förlagd i samband med länets folkhögskola, skildes i slutet av år 1937 från denna och förlades till den nyinköpta egendomen Jälla, där nya skol- och ekonomibyggnader uppförts. Skolan, som är försedd med skoljordbruk, har dragit en kostnad om 421,941 kr., varav inköp av egendom 82,000 kr., byggnadskostnader 301,095 kr. och inventariestkostnader 38,846 kr. Landstingets nettokostnader för skolan hava uppgått till 389,550 kr., varav 322,000 kr. täckts med lånemedel.

Den nya skolan, som varit i verksamhet föga mer än ett år, uppfyller de fordringar, som enligt föreliggande förslag anses böra uppställas för erhållande av statsbidrag. De nya skollokalerna hava vidare tillkommit, för att lantmannaskolan skulle kunna skiljas från länets folkhögskola, vilket varmt förordats av 1936 års kommitté och vartill även Kungl. Maj:t uttalat sin avslutning i propositionen. Hade landstinget väntat några år med lantmannaskolans frigörande från folkhögskolan, skulle statsbidrag hava kunnat erhållas. Det är under sådana förhållanden icke rättvist, att landstinget, därför att det i god tid vidtagit en åtgärd, som sakkunskapen är enhällig om, skall gå miste om ett statsbidrag, som det skulle hava erhållit, om det väntat med åtgärdens vidtagande. Sammalunda gäller i stort sett beträffande övriga under senare år nybyggda lantmanna- och lantushållsskolor. Statsmakterna hava också tidigare vid flera tillfällen beaktat det krav på rättvisa, som här förefinnes, vilket bl. a. framgår av följande exempel.

Erinras må sålunda, att då år 1927 statliga byggnadsbidrag för första gången beviljades till hem för kroniskt sjuka, redan förefintliga anstalter för dylika sjuka uteslötos från statsbidrag, men att riksdagen ett par år senare

ansåg berättigat, att statsbidrag utginge även till dylika anstalter, om ock med lägre belopp. När grunderna för statsbidrag till uppförande av vårdhem för lättskötta sinnessjuka förelades riksdagen år 1937, uttalade Kungl. Maj:t, att statsbidrag borde utgå retroaktivt till redan inrättade vårdhem efter i huvudsak samma grunder som beträffande övriga vårdhem, med möjlighet dock till viss jämkning i beloppet. Även när frågan om byggnadsbidrag till förlossningsanstalter behandlades av samma års riksdag, infördes viss retroaktivitet beträffande sagda bidrag så tillvida, att statsbidrag, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, skulle kunna utgå för barnbördsavdelningar vid lasarett och sjukstugor, vilkas uppförande påbörjats efter den 1 juli 1935. Slutligen må även framhållas, att i proposition nr 84 till årets riksdag angående statsbidrag till barnsjukvården i riket förutsatts, att byggnadsbidragen skola få viss retroaktivitet.

Den sålunda lämnade översikten torde ådagalägga, att statsmakterna vid beviljande under senare år av statliga byggnadsbidrag ansett rättvist, att dessa bidrag givas viss retroaktivitet. Även i det föreliggande fallet synes det, som av det ovan anförda framgår, starkt motiverat, att staten intager en liknande ståndpunkt.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta, att statligt byggnadsbidrag i enlighet med i proposition nr 109 angivna grunder må utgå jämväl till lantmanna- och lantushållsskolor, som under senare år nybyggts och uppfylla de i sagda proposition uppställda kraven.

Stockholm den 12 mars 1939.

C. P. Wahlmark.